

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/233/2013
Identifikačné číslo spisu: 4411205916
Dátum vydania rozhodnutia: 30.11.2015
Meno a priezvisko: JUDr. Janka Cisárová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2015:4411205916.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu EURO TRADE CO.LTD, so sídlom Britské Panenské ostrovy, Tortola, P. O. Box 659, Road Town, zastúpeným JUDr. Zuzanou Krkoškovou, advokátkou, so sídlom v Bratislave, Révová 7, IČO: 42 262 844, proti žalovanému stylus, s.r.o., so sídlom Uzbecká 565/28, Brno - Bohunice, Česká republika, IČO: 27 748 308, o zrušenie rozsudku rozhodcovského súdu, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 4 C 84/2011, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 30. apríla 2013, sp. zn. 9 Co 79/2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre z 30. apríla 2013, sp. zn. 9 Co 79/2013 z r u š u j e v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

Okresný súd Nové Zámky (ďalej len „súd prvého stupňa“ alebo „prvostupňový súd“) uznesením zo 14. novembra 2012, č. k. 4 C 84/2011-180 podanie žalobcu z 25. marca 2011 odmietol a vyslovil, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že podanie podľa obsahu by mohlo byť návrhom na začatie konania, ktoré napriek uzneseniu z 11. septembra 2012 č.k. 4 C 84/2011-173 a poučeniu o následkoch nebolo v súdom stanovenej lehote doplnené o výpis z registra alebo inej evidencie, kde je zahraničná osoba zapísaná, z ktorého by bolo zrejmé, kto je oprávnený zastupovať v konaní žalobcu. Zistený nedostatok bráni súdu pokračovať v konaní, preto bolo treba podanie podľa § 43 ods.2 O.s.p. odmietnuť. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Protí tomuto uzneseniu podali odvolanie žalobca i žalovaný (žalovaný len v časti trov konania, ktoré ale písomným podaním zo 6. decembra 2012, doručeným súdu prvého stupňa 7. decembra 2012, vzal späť).

Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30. apríla 2013 sp. zn. 9 Co 79/2013 odvolanie žalobcu odmietol podľa § 218 ods. 1, písm. a/ O.s.p., ako oneskorene podané, odvolacie konanie začaté na návrh žalovaného v časti trov konania zastavil a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. V uznesení uviedol, že žalobca o možnosti podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie bol riadne poučený. Lehota na podanie odvolania mu začala plynúť 7.

decembra 2012 a uplynula 21. decembra 2012 - piatok. Zo spisu však vyplýva, že žalobca svoje „bianco“ odvolanie z 22. decembra 2012 odovzdal na poštovú prepravu až 27. decembra 2012, teda po uplynutí zákonnej odvolacej lehoty. Zastavenie odvolacieho konania v časti trov konania odôvodnil poukazom na dispozitívny úkon účastníka a § 207 ods. 3 O.s.p. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p.

Žalobca proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie, ktorého prípustnosť založil na § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa jeho názoru vadu zmätočnosti spôsobil súd prvého stupňa, keď nesprávne doručoval uznesenie zo 14. novembra 2012 č. k. 4 C 84/2001-180 a následne aj odvolací súd, ktorý napadnutým uznesením rozhodol o odvolaní, v dôsledku čoho odňali žalobcovi možnosť konať pred súdom. Nesprávnosť doručovania spočívala v tom, že súd nesprávne uviedol na obálke a na prislúchajúcej doručenke žalobcu ako účastníka konania, resp. že žalobcu ako účastníka konania neuviedol vôbec. Obálka a doručenka obsahuje len označenie p. E. ako fyzickej osoby a adresu: I., ktorá nie je oficiálnym sídlom žalobcu. Uviedol, že účastníkom tohto konania je obchodná spoločnosť EURO TRADE CO.LTD a nie p. X. a preto pokiaľ prvostupňový súd nedoručil uznesenie žalobcovi, konal v rozpore s § 168 ods.2 O.s.p. a účinky doručenia nenastali. Faktické nesprávne doručenie uznesenia súdu prvého stupňa malo za následok, že zásielka, obsahom, ktorej bolo uznesenie, nebola adresátom považovaná za zásielku súvisiacu s predmetným konaním, s obsahom zásielky sa p. X. oboznámil po dlhšej dobe, potom čo uplynula lehota na podanie odvolania. Žalobca tak bol vylúčený z práva domáhať sa na súde ochrany svojich práv podľa § 3 O.s.p. a z práva na opravný prostriedok podľa § 201 ods. 1 O.s.p. a tým aj práva na dvojnásťnosť konania. Záverom tiež poukázal na nedostatky v skutkových zisteniach a nesprávnosť právnych záverov súdu prvého stupňa - nesprávne právne posúdil okolnosti doplnenia žaloby v zmysle § 79 ods.1 v spojení s § 43 ods. 2 O.s.p., v dôsledku čoho bezdôvodne a neoprávnene odmietol žalobu, čím žalobcovi zároveň odňal možnosť konať pred súdom. Vzhľadom k uvedenému žalobca navrhol, aby dovolací súd dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvého stupňa, zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníkom konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 242a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a 239.

Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihlíada dovolací súd - ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom - z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.). Existenciu väd konania uvedených v ustanovení § 237 O.s.p. dovolateľ tvrdil, a to konkrétne vadu uvedenú pod písm. f/.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). Takýmto procesným právom účastníka je i to, aby rozhodnutie súdu prvého stupňa, s ktorým nesúhlasí, bolo na základe jeho odvolania preskúmané odvolacím súdom. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím, napr. uznesením o odmietnutí odvolania z dôvodu, že bolo podané oneskorene, ak záver odvolacieho súdu o tejto otázke nie je správny ((viď napríklad R 23/1994 a R 4/2003, rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/1996, prípadne tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001).

Z ustanovenia § 204 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu, ktorého smeruje.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že za skutočnosť určujúcu začiatok lehoty na podanie odvolania treba považovať deň doručenia rozhodnutia súdu prvého stupňa. Pre začatie plynutia odvolacej lehoty je rozhodujúce riadne a v súlade s právnymi predpismi vykonané doručenie rozhodnutia. Ak sa rozhodnutie nedoručí predpísaným spôsobom, nebude mať účinky riadneho doručenia, a to ani v prípade, ak by sa rozhodnutie napokon do rúk adresáta dostalo. V takom prípade odvolacia lehota vôbec nezačne plynúť.

Z obsahu dovolania žalobcu je zrejmé, že prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. vyvodzuje z toho, že mu súd nedoručil rozhodnutie súdu prvého stupňa riadne, nesprávne uviedol na obálke a na prislúchajúcej doručenke žalobcu ako účastníka konania, resp. že žalobcu ako účastníka konania neuviedol vôbec; nesprávne doručenie malo za následok odmietnutie odvolania pre zmeškanie lehoty na podanie odvolania. Odvolací súd vychádzal z nesprávneho zistenia, že bol dodržaný riadny postup pri doručovaní písomnosti, obsahujúcej uznesenie súdu prvého stupňa.

Podľa § 168 ods. 2 O.s.p. uznesenie súd doručí účastníkom, ak je proti nemu odvolanie, alebo ak je to pre vedenie konania potrebné, alebo ak ide o uznesenie, ktorým sa účastníkom ukladá nejaká povinnosť.

Doručovanie je procesná činnosť súdu, cieľom ktorej je dosiahnuť, aby účastníci konania, alebo iné osoby zúčastnené na konaní dostali potrebné písomnosti (rôzne podania, predvolania, písomné poučenia, výzvy, rozhodnutia a pod.). Doručovanie má pre občianske súdne konanie i pre samo rozhodnutie súdu veľký význam. S riadnym doručením, ktoré bolo uskutočnené v súlade so zákonom, je späté plynutie rôznych procesných lehôt, je na ňom závislý priebeh celého konania a súčasne tiež zachovanie základných zásad občianskeho súdneho konania.

Podľa § 45 ods. 1 prvej vety O.s.p. súd doručuje písomnosť sám alebo poštou

Písomnosti, ktoré sú určené orgánom alebo právnickým osobám, doručujú sa pracovníkom oprávneným za orgány alebo právnické osoby prijímať písomnosti. Ak ich niet, doručuje sa písomnosť, ktorá je určená do vlastných rúk, tomu, kto je oprávnený za orgán, alebo právnickú osobu konať, ostatné písomnosti ktorémukoľvek ich pracovníkovi, ktorý písomnosti prijme (§ 48 ods.1 O.s.p.). Ak nie je možné doručiť písomnosť právnickej osobe na adresu jej sídla uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná, a jej iná adresa nie je súdu známa, písomnosť sa považuje po troch dňoch od vrátenia nedoručenej zásielky súdu za doručenú, a to aj vtedy, ak ten, kto je oprávnený konať za právnickú osobu, sa o tom nedozvie (§ 48 ods. 2 O.s.p)

Z ustanovenia § 48 ods. 1 O.s.p. nevyplýva súdu povinnosť doručovať písomnosť, ktorá je určená právnickej osobe, mimo sídla právnickej osoby a to na adresu štatutárneho orgánu (predsedu predstavenstva, konateľa a pod.). Ustanovenie § 48 ods. 1 O.s.p. nerieši otázku miesta doručovania, ale otázku oprávnenia preberať (prijímať) písomností, ktoré sú určené právnickým osobám, t.j. určuje podmienky účinnosti ich doručenia (prevzatia): podľa povahy doručovaných písomností (či ide o písomnosti určené do vlastných rúk alebo o ostatné písomnosti) vo vzťahu k vymedzeným kategóriám fyzických osôb - prijímateľov (pracovník oprávnený za právnickú osobu prijímať písomnosti; ten, kto je oprávnený za právnickú osobu konať; a ktorýkoľvek pracovník právnickej osoby, ktorý písomnosť prijme).

Pokiaľ ide o miesto doručovania, zo zákonnej úpravy doručovania právnickej osobe vychodí, že písomnosť (rozhodnutie) sa nedoručuje na adresu toho, kto je oprávnený za právnickú osobu konať (§ 48 ods. 1 O.s.p.), ale (iba) na adresu právnickej osoby (§ 48 ods. 2 O.s.p.). Ani v prípade, že nie je možné doručiť písomnosť právnickej osobe na adresu jej sídla uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná, a jej iná adresa nie je súdu známa (§ 48 ods. 2 O.s.p.), súd nemá povinnosť písomnosť (ešte) doručovať na adresu osoby, ktorá je jej štatutárnym orgánom (konateľom).

S dovolaním napadnutého uznesenia vyplýva, že odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní žalobcu vychádzal z toho, že zásielka obsahujúca uznesenie súdu prvého stupňa bola doručená žalobcovi do vlastných rúk 6. decembra 2012. Tomu ale nenasvedčuje údaj na doručenke pripojenej k č.l. 182 spisu, podľa ktorého z údajov na obálke vyplýva, že obálka a doručenka obsahuje len označenie p. E., ktorý však účastníkom konania nie je a adresu : I., ktorá nie je sídlom žalobcu, a ani adresou na doručovanie písomnosti: L. X, ktorú žalobca uviedol v návrhu na začatie konania. Rovnako na obálke a doručenke sa neuvádza obchodné meno žalobcu, a tiež ani iný identifikačný údaj žalobcu; identifikácia adresáta neobsahuje, ani len označenie p. E., ako štatutárneho zástupcu žalobcu.

Relevantným kritériom pri doručovaní je aj jeho rozlíšenie podľa jednotlivých adresátov, ktorým sa má

doručovať. Odvolací súd nemal preto predmetnú doručenkú považovať za podklad pre záver o riadnom doručení zásielky (§ 48 ods. 1 O.s.p.) žalobcovi, t.j. zahraničnej osobe. Jeho záver o jej riadnom doručení preto nemôže byť považovaný za správny. Žalobca na nesprávne doručovanie súd prvého stupňa ako aj odvolací súd upozorňoval. V podaní zo 14. mája 2013, označenom, ako doplnenie odvolania žalobcu z 22. decembra 2013 (č.l. 214 a 219 spisu) výslovne uviedol, že „Okresný súd Nové Zámky vážne pochybil a postupoval v rozpore so zákonom, keď uznesenie nedoručoval priamo žalobcovi, ako účastníkovi konania, ale fyzickej osobe p. E. Keďže súd nedoručoval uznesenia účastníkovi konania, tak ako keby, ani neboli žalobcovi doručené“. Doručenie rozhodnutia do rúk inej osoby než účastníka konania (ako tomu bolo v prejednávanej veci), nemohlo preto mať účinky riadneho doručenia. Zákon neustanovuje konkrétny formálny postup na dosiahnutie neúčinnosti doručenia; v prípade že súd dospeje k záveru, že doručenie bolo neúčinné, musí pre existenciu takejto vady v konaní zopakovať postup a postarať sa o riadne doručenie. Nedoručenie rozhodnutia predpísaným spôsobom žalobcovi znamená, že doposiaľ mu odvolacia lehota nezačala plynúť. Pokiaľ teda odvolací súd jeho opravný prostriedok odmietol ako oneskorene podaný, odňal mu možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov dospel k záveru, že dovolateľ v dovolaní opodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p., v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p., preto uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.). Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.